

Prof. dr hab. Wiesław Musiał
Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie
Wydział Rolniczo-Ekonomiczny
Katedra Ekonomii i Gospodarki Żywnościowej

Recenzja

rozprawy doktorskiej mgr Mateusza Suchodolskiego pt. „Przedsiębiorczość na obszarach wiejskich Polski Wschodniej a migracje ludności – wzajemne relacje i skutki ekonomiczne”, wykonanej pod kierunkiem prof. dr hab. Adama Czudeca, przy wsparciu promotora pomocniczego dr Ewy Kubejko-Polańskiej

1. Istota problemu badawczego

Przedsiębiorczość jest w nauce, ale i praktyce gospodarczej traktowana jako jeden z najistotniejszych objawów aktywności życiowej ludzi i forma realizacji ich funkcji ekonomicznych i społecznych. Jest ona również sposobem na realizację ludzkich potrzeb, spełnianie celów, ambicji czy oczekiwań. Aktywność ekonomiczna człowieka jest jednocześnie koniecznością życiową i na co wskazuje ekonomia behawioralna dotyczy całego świata zwierzęcego, a więc także *Homo sapiens*. Niejako po przeciwnej stronie pojęcia aktywności i przedsiębiorczości, tj. o znaczeniu antynomicznym jest bierność zawodowa, bezczynność czy pochodna znaczeniowo bezradność, pasywność czy bezrobocie. Samo bezrobocie ma złożone podłoże, w tym psychologiczne, socjologiczne, ale także i takie, które jest w dużej mierze w obrębie zainteresowań nauk ekonomicznych. Tu także uwarunkowania bierności czy bezrobocie są złożone, szczególnie, gdy proces ten rozpatrujemy w ujęciu historycznym czy regionalnym, mając na uwadze zmiany technologiczne, demograficzne i społeczne, ale także koniunkturę gospodarczą czy okresy kataklizmów wojennych. Aktywność ludności także często związana jest z ich przemieszczaniem się, poszukiwaniem miejsca do życia, do realizacji swych ambicji zawodowych, pracy, bezpieczeństwa. Migracja ludności, gdy tylko jest możliwa, stanowi proces, jak i zjawisko społeczno-ekonomiczne i kulturowe, które w jakiejś formie znane jest właściwie już od początków istnienia gatunku ludzkiego. Współczesne formy i motywy migracji w ujęciu globalnym niewiele zmieniły się w ciągu ostatnich lat, a nawet stuleci. Jakie są związki pomiędzy przedsiębiorczością i jej uwarunkowaniami a migracjami, co jest czynnikiem inicjującym, a co wtórnym dla takich procesów? Choć procesy te są w ekonomii od lat intensywnie badane, to jednak ich złożoność oraz olbrzymie spektrum zróżnicowania uwarunkowań sprawia, że nadal

można spodziewać się odkrycia nowych zależności, prawidłowości czy uzyskania zaskakujących wniosków.

Recenzowana rozprawa doktorska odnosi się właśnie do problemu wzajemnych powiązań, zależności i relacji, a także skutków ekonomicznych jakie zachodzą pomiędzy przedsiębiorczością, a migracją ludności. Wybrane przez Doktoranta regiony badawcze mogą być tu traktowane jako dobry „poligon badań”, gdyż zjawiska te mają tu swą specyfikę, ale i wyrazistość.

2. Formalna ocena pracy

Recenzowana rozprawa liczy łącznie 290 stron wydruku i może być zaliczana do zdecydowanie, choć nie przesadnie obszernych. Opracowanie analizowane pod względem formalnym i edytorskim składa się z pięciu numerowanych rozdziałów poprzedzonych wstępem. Rozprawa rekapitulowana jest nienumerowaną częścią pt. „Wnioski końcowe”, po których następuje bibliografia, wykazy rycin i tabel oraz wykresów (odrębnie), a także wymagane formalnie streszczenia w języku polskim i angielskim. Podział rozprawy na rozdziały i podrozdziały jest prawidłowy i zachowuje dość powszechnie przyjętą strukturę rozpraw doktorskich. Raczej obszerny rozdział metodyczny (liczący 18 stron) podzielony jest na cztery podrozdziały. Podobną strukturę podziału rozdziałów na podrozdziały, tj. cztery lub pięć zachowano w dalszej części rozprawy. Także rozmiar rozdziałów liczony w stronach wydruku jest dość podobny co potwierdza właściwe proporcje pracy i jej uporządkowanie oraz tzw. ład pisarski. Dwa pierwsze rozdziały merytoryczne (2. i 3.) mają charakter *stricte* teoretyczno-przeglądowy (2.) lub przeglądowo-teoretyczny (3). Kolejne dwa rozdziały (4. i 5.) zawierają *meritum* rozważań, analiz i syntez dotyczących badanych kwestii, w tym skupiają się głównie na problematyce przedsiębiorczości (i problemach podobnych) oraz migracji i występujących w tych obszarach uwarunkowaniach i związkach. Literatura przedmiotu cytowana w rozprawie jest zdecydowanie obszerna. Składa się na nią 330 pozycji różnych opracowań monograficznych, rozpraw i artykułów naukowych, w tym 68 obcojęzycznych oraz tylko 9 źródeł internetowych (co uznaję za zaletę sposobu doboru literatury). Tak więc formalną stroną rozprawy potwierdza jej naukowy charakter oraz zwyczajowo przyjęty w naukach ekonomicznych układ i strukturę.

3. Ocena metodyczna rozprawy

Rozdział metodyczny pracy doktorskiej, uznawany jest za kluczowy w ocenie samej rozprawy oraz przygotowania badawczego (naukowego) Kandydata ubiegającego się o stopień doktora nauk. Jego naukowe uporządkowanie, trafność oraz adekwatność zastosowanych metod, poprawnie sformułowany cel (cele) pracy, tezy lub/i hipotezy badawcze stanowią niejako warunki wyjściowe uznania badań (i rozprawy) za naukową. Chodzi tu o spełnienie warunków wyjściowych i operacjonalizacyjnych do uzyskania obiektywnego obrazu i dokonania poprawnych i prawdziwych ocen badanych stanów, zjawisk czy procesów. Świadczy to również o przygotowaniu naukowym Kandydata w zakresie właściwego operowania aparatem metodycznym, tj. metodyką adekwatną do dziedziny nauk ekonomicznych, a także rozważań o charakterze społecznym.

Wychodząc z tych opisanych skrótowo założeń stwierdzam, że w części metodycznej podjęto, rozwinięto oraz opisano w sposób jasny wszystkie formalnie wymagane aspekty metodyczne rozprawy odnoszące się do istoty badań. Podchodząc bardziej szczegółowo do powyższych kwestii i mając na uwadze różne szkoły naukowe przygotowania i redagowania metodycznej części rozpraw doktorskich (i różnice metodyczne dla różnych dyscyplin nauki), stwierdzam że uzasadnianie wyboru problemu oraz tematu badawczego jest właściwe i przekonujące. Cel badań wskazany w rozdziale 1.2 został sformułowany jako „identyfikacja uwarunkowań kształtujących relacje między przedsiębiorczością ... a migracją oraz identyfikacja i ocena wybranych skutków ekonomicznych tego zjawiska”. Sformułowanie „identyfikacja” można zastąpić słowem „diagnozowanie” lub ewentualnie „badanie”, ale autorski zapis również jest prawidłowy. Cel badań sformułowany jest jasno i jednoznacznie oraz ma on charakter naukowy. Poza celem głównym Autor sformułował również (aż) 10 celów szczegółowych, określanych również jako zadania badawcze. Cele te uszczegóławiają zamierzenia badawcze i niemal każdorazowo wskazują, że chodzi tu o różne aspekty diagnozowania, identyfikacji lub określenia zależności i siły wzajemnych związków pomiędzy migracją, a/i przedsiębiorczością oraz zmiennymi opisującymi obszar badań. Wątpliwości może budzić zapis celu 4., tj. „Ustalenie kierunków rozwoju obszarów wiejskich Polski Wschodniej z perspektywy zmian poziomu przedsiębiorczości i ruchu migracyjnego ludności”. Kwestia ta wyjaśniana jest poprzez dokładną analizę tekstu rozprawy, jednak sam zapis nie wskazuje w sposób jasny czy chodzi tu o ujęcie retrospektywne, stan bieżący czy też projekcje możliwych przemian

obszarów wiejskich i zmian relacji, w tym przedsiębiorczości i migracji. W części tej Autor wskazał również tzw. cel praktyczny badań (może lepiej aplikacyjny), widząc w rozprawie potencjał niejako ekspercki czy doradczy, który może być przydatny dla władz centralnych i terenowych (samorządów) w tym do celów kształtowania polityki gospodarczej. Chodzi tu głównie o aspekt przeciwdziałania dalszej tzw. peryferyzacji obszarów wiejskich. Ponadto w rozprawie sformułowano trzy hipotezy badawcze, które oceniam jako właściwe, sformułowane syntetycznie i mające potencjał poznawczy i szansę na falsyfikację. Przedstawiony graficznie schemat postępowania badawczego (ryc. 11) w sposób jasny i syntetyczny opisuje kolejne kroki zamierzonych badań, tok postępowania i priorytety analiz, co jest atutem tej metodycznej części rozprawy. W podrozdziale 1.3 opisano zakres i spektrum zastosowania metod badawczych. W zakresie przestrzennym wskazano, że badania obejmują 5 województw tzw. Polski Wschodniej i są prowadzone na poziomie gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, których jest łącznie 477. Autor rozprawy uzasadnił wybór regionu badań, zwracając uwagę na jego specyfikę położenia (peryferyjność), oraz występujące tam problemy demograficzne, gospodarcze oraz odrębność przyrodniczą. Zakres czasowy analiz obejmuje lata 2004-2019, tj. piętnaście lat, przez co stanowi okres, w którym można ująć w stosownej perspektywie i dynamice wiele kwestii badawczych. Dane do badań szczegółowych pozyskano głównie z baz danych GUS (BDL), wspomagając ten etap badań danymi z Ministerstwa Finansów i bazami statystyki przestrzennej „Google Maps” oraz danymi GEOSERWISU (GDOŚ). Ogólne metody badawcze, jak to wskazał Autor obejmują metodę indukcyjno-dedukcyjną i metodę analityczno-syntetyczną (często również nazywaną metodą opisową). Szczegółowe metody oceny zebranego materiału faktycznego obejmują analizę struktury, analizę porównawczą i wskaźnikową oraz metodę statystyki opisowej. Ponadto związki pomiędzy badanymi zmiennymi oceniano stosując pomiar współczynnika korelacji liniowej Pearsona (r_{xy}) oraz funkcję regresji.

Kluczowy dla złożonych badań podział gmin oparto o tzw. kwadratowy układ wariantów rozwoju przedsiębiorczości (wysoki, niski) oraz saldo migracji (ujemne, dodatnie). Tak przyjęty schemat podziałowy uznaję za zasadny, a jednocześnie także twórczy i pomysłowy. Dla obliczeń tych miar za wielolecie (15 lat) posłużono się medianą, co zostało właściwie uzasadnione. Założone w metodyce warianty par cech opisujących gminy w zakresie przedsiębiorczości i migracji nazwano jako: dychotomiczne, progresywne, recesywne i pasywne. Dodatkowo zastosowano

również inną klasyfikację gmin, w tym na jednostki terytorialne o niskim i wysokim bezrobociu. Bardzo ważny dla prowadzonych badań kapitał ludzki mierzono autorskim „Wskaźnikiem Jakości Kapitału Ludzkiego”, który opisano algorytmicznie i który, zdaniem Autora jest swoistym kompromisem tego co można by badać i ocenić, gdyby były dostępne różne inne dane faktualne, a tym co można pozyskać ze statystyki masowej. Ocena ta faktycznie sprowadza się do operacjonalizacji poziomu wykształcenia ludności (gdyż takie dane są dostępne). Poddaje pod dyskusję czy wiek ludności (analizowany np. wg grup wiekowych) nie rozszerzyłby spektrum tej oceny, gdyż np. duży udział ludności w wieku poprodukcyjnym czyni kapitał ludzki biernym zawodowo, ale także choć to jest ryzykowne stwierdzenie bardziej odpornym na migracje (czy na pewno?).

Zebrany materiał faktualny przetworzono stosując arkusz kalkulacyjny Microsoft Exel, a bardzo liczne w pracy kartogramy wykonano w oprogramowaniu geoinformacyjnym QGIS. Uzyskane wyniki badań zaprezentowano poprzez zestawienia tabelaryczne, zwykłe i krzyżowe oraz bardzo liczne wykresy i mapy.

Podsumowując metodyczny rozdział pracy stwierdzam, że jest on sformułowany jasno i konkretnie. Założony cel główny i cele szczegółowe, metodyczne założenia badawcze, w tym delimitacje są naukowo uzasadnione i można je określić jako twórcze. Stąd stwierdzam, że metodyczna część pracy nadała rozprawie nawet ocenianej *a priori* charakter rozprawy naukowej.

4. Merytoryczna ocena rozprawy

W rozdziale 2 Autor wykonał dość obszerny przegląd literatury przedmiotu dotyczącej przedsiębiorczości i migracji. Przedsiębiorczość analizował mając na uwadze teorię ekonomii i różne szkoły (czy koncepcje) oceny samego zjawiska czy rozwoju gospodarczego (i społecznego). Poprzez cytowania bardzo licznej literatury krajowej i zagranicznej Autor wykazał, że ma bardzo dobre rozeznanie zarówno w obszarze teorii rozwoju przedsięwzięć w tzw. głównym nurcie ekonomii jak również w odniesieniu do różnych dyscyplin (czy dziedzin) pokrewnych. Na podobnych metodycznie założeniach analizowano problem migracji w świetle wybranych teorii ekonomii (rozdział 2.2). Autor wskazał czynniki „wypychając” i „przyciągające” (choć te można było autorsko rozwinąć) oraz tzw. teorie nowej ekonomii migracji. Kolejne dwa rozdziały (2.3 i 2.4) niejako zamiennie dotyczą wpływu przedsiębiorczości (i kolejno) migracji ludności na rozwój obszarów wiejskich. Także tu prowadzone rozważania są

oparte o liczną literaturę przedmiotu i zdystansowany, naukowy osąd. W rozdziale 2.5 Autor połączył kwestie relacji przedsiębiorczości i migracji ludności w aspekcie rozwoju obszarów wiejskich, co niejako syntetyzuje główne myśli wcześniej prowadzonych rozważań.

W ciekawie zredagowanym rozdziale przeglądowo-analitycznym dotyczącym charakterystyki Polski Wschodniej ze szczególnym uwzględnieniem problemów rozwoju przedsiębiorczości i migracji podjęto pięć różnych aspektów tematycznych (problemowych). Obejmują one charakterystykę geograficzną i przyrodniczą retrospektywnego ujęcia uwarunkowań rozwoju, problemów demograficznych, w tym migracji oraz przedsiębiorczości. Rozdział ten poza prezentowaną obszerną faktografią przedstawioną w tabelach i na rycinach (mapkach), oparty jest o liczną, w tym regionalną literaturę przedmiotu. Zawiera również i to jest cenne dla rozprawy, autorskie odniesienia do podnoszonych w analizie kwestii, co czyni ten rozdział interesującym (zwłaszcza dla mieszkańca południowej Polski), a bywa nawet, że zaskakującym i pouczającym.

Kolejne dwa rozdziały (4. i 5.) są *stricto* analityczne i dotyczą szczegółowych kwestii, tj. celów i zadań naukowych zapisanych w metodycznej części rozprawy. W pierwszej kolejności poddano identyfikacji i delimitacji obszar badawczy, tj. 5 regionów (województw), należących do tzw. Polski Wschodniej. Zastosowano tu wskazany w metodyce podział obszarów wiejskich (gmin) na pasywne, recesywne, progresywne i dychotomiczne. Na poziomie gmin (i regionów) analizowane mierniki i wskaźniki opisujące przedsiębiorczość i migracje (rozłącznie i łącznie). Kwestie te (w rozdziale 4.2) odnoszono do gęstości zaludnienia, liczby pracujących osób i salda migracji, każdorazowo obliczając i interpretując wyniki statystyki regresji i analizy wariancji. Także lokalizacja gmin i jej wpływ na przedsiębiorczość i migrację stanowiła problem odrębnie analizowany w rozdziale 4.3. Brano tu pod uwagę relacje odległości gmin od stolicy województw, czas potrzebny na dojazd i sąsiedztwo z miastami. Stosując wskazania jakości lokalnego kapitału ludzkiego (JLKL), przeprowadzono delimitacje gmin (i województw) łącząc ten pomiar z rozwojem przedsiębiorczości i migracji. Dla tak dobranych zmiennych obliczono korelacje Pearsona. Ostatnią, ale nie mniej ważną i interesującą kwestią analizowaną w rozdziale 4., było poszukiwanie zależności pomiędzy wspieraniem lokalnego rozwoju gmin środkami strukturalnymi UE (głównie), a stanem rozwoju przedsiębiorczości oraz migracji. Skonkludowano te rozważania stwierdzeniem, że ... „pomimo znacznych środków przeznaczonych na rozwój

obszarów wiejskich Polski Wschodniej, nadal obserwuje się tam postępowanie negatywnych procesów, które dotyczą odpływu ludności ... (i) obserwowana jest słaba dynamika rozwoju przedsiębiorczości ...” (s. 187).

Ostatni (5.) rozdział rozprawy o charakterze *stricte* analitycznym zatytułowany „Identyfikacja ekonomicznych skutków migracji ludności i poziomu rozwoju przedsiębiorczości...”, niejako stanowi kontynuację analiz i ocen prowadzonych w rozdziale 4. Podjęto tu kwestie przedsiębiorczości i migracji w powiązaniu z realnym bezrobociem mierzonym na poziomie gmin, przy uwzględnieniu typów badanych obszarów wiejskich. Z badań tych wynika (m.in.), że dla poziomu bezrobocia w obszarze badań „... Większe znaczenie ma saldo migracji niż poziom przedsiębiorczości...” (co zweryfikowało hipotezę badawczą H₂). Analizy te (i podobne) są bardzo dobrze udokumentowane tabelarycznie i graficznie, także uwiarygodniono je poprzez oceny statystyczne. Tożsamo metodycznie przeanalizowano powiązanie dwóch zmiennych, tj. opisujących bezrobocie i przedsiębiorczość z dochodami podatkowymi gmin (PIT i CIT) oraz poziomem dochodów podatników. Kwestie te i pochodne analizowano również w powiązaniu z oceną wewnętrznej struktury i rozmiarów firm działających w gminach analizowanego obszaru (i regionów) mając również na uwadze ich strukturę branżową. Przeprowadzone w tym rozdziale rozważania, analizy i wyprowadzone konkluzje są bardzo dobrze udokumentowane, w tym także jak to już nadmieniono zweryfikowane pod względem statystycznym.

Rekapitulację obszernego opracowania tekstowego wykonano w nienumerowanym rozdziale pt. „Wnioski końcowe”. Stanowią one dość obszerny tekst, w którym we wniosku 1. odniesiono się przeglądowo do problematyki makroekonomicznej czy dotyczącej polityki gospodarczej, w zakresie przedsiębiorczości i migracji. Ten dość ogólny wniosek mógłby również stanowić rozdział odrębnego podsumowania przeglądowej części rozprawy.

W kolejnych jedenastu wnioskach wskazano wybrane autorsko najważniejsze kwestie podjęte w pracy. Zapisy tekstowe tych wniosków są obszerne, a wskazane zależności czy tendencje są zwykle konkludowane autorskimi odniesieniami i ocenami. We wnioskach nr: 5, 8 i 11 odniesiono się do postawionych w części metodycznej hipotez badawczych, które zostały sfalsyfikowane, a ich weryfikacja objaśniona i trafnie skomentowana. W części rekapitulującej wnioski końcowe, Autor wskazał zalecenia czy też opinie, które są adresowane do kreatorów polityki gospodarczej, programowanej lokalnie, ale i centralnie. Zwrócił uwagę na potrzebę uproszczeń czy

ułatwień instytucjonalnych w zakresie budownictwa indywidualnego i biznesowego oraz konieczność wzmocnienia marketingu terytorialnego gmin, ale także zmniejszania biurokracji w sferze biznesu (i nie tylko). Ważną i nowatorską ideą, która może być istotna dla aktywizacji gospodarczej Polski Wschodniej jest podjęcie próby rozwoju przedsiębiorczości społecznej i wspieranie tzw. „srebrnej gospodarki”. Ta część podsumowania mogłaby być wyłączona i ujęta jako „rekomendacje ...”, ale stanowi to oczywiście indywidualny wybór Autora.

Odnosząc się całościowo do podsumowania i wniosków stwierdzam, że wypełniają one w całości metodyczne i pisarskie wymogi rekapitulacji. Zawarte tam sformułowania z reguły mają charakter bardziej ogólny, ale konkretny, czytelny i wynikają bezpośrednio z prowadzonych badań i zapisów zawartych w rozprawie.

5. Krytyczna i polemiczna ocena rozprawy

Ta część oceny jest dosyć trudna dla recenzenta, chociażby z tego powodu, że jego zadaniem (niejako zleconym poprzez jego wybór) jest poszukiwanie błędów, uchybień czy też usterek, które mają stanowić zwrócenie uwagi Autora rozprawy na własny warsztat badawczy, a w domyśle mają stanowić pouczającą krytykę (ale i pochwałę). Szczegółowo analizując rozprawę i mając na uwadze zapisane w części metodycznej: cel, zadania badawcze i hipotezy oraz zamierzenia z zakresu operacjonalizacji stwierdzam, że nie odnalazłem takich obszarów dotyczących zarówno danych faktualnych i analiz tabelarycznych oraz graficznych, które można by uznać za konieczne do poprawy lub uzupełnienia, czy nawet tylko nadających się do krytycznej polemiki.

Jako recenzent (a zatem także krytyk rozprawy), wnoszę tu własne uwagi i odniesienia, w których wskazuję, że:

- w pracy można było odnieść się odrębnie do instytucjonalnych aspektów, w tym m.in. formalnego definiowania samego zjawiska, a stąd statystyki dotyczącej zarówno przedsiębiorczości, jak też i bezrobocia. To właśnie w definiowaniu i opartej o prawo waloryzacji tych cech (czy w ocenie ekonomicznej zmiennych), mogą tkwić przyczyny (choćby domniemane) zachwiania obiektywizmu ocen. Tu wskazuję na potrzebę odniesienia się Autora do tej polemicznej tezy;
- jako, że rozprawa dotyczy przedsiębiorczości na obszarach wiejskich (głównie) czy w gminach wiejskich wydaje się, że zbyt mało jest merytorycznych odniesień *stricte* do rolnictwa czy gospodarstw, które przynajmniej od pewnego

(tu pytanie jakiego?) poziomu wielkości obszarowej czy ekonomicznej są formą działalności przedsiębiorczej istotnie kreującej dochody, zatrudnienie, utrwalającej subregion populacyjnie i ekonomicznie. To również poddaję pod rozważę (i wskazuję na potrzebę polemiki).

Jednocześnie z uwagi na wysoką jakość naukową, bardzo dobrą narrację, a także naukowy i ścisły język analiz rekomenduję rozprawę do jej wydania w formie odrębnej monografii naukowej.

6. Rekapitulacja

Przedłożona do recenzji praca doktorska mgr Mateusza Suchodolskiego pt. „Przedsiębiorczość na obszarach wiejskich Polski Wschodniej a migracje ludności – wzajemne relacje i skutki ekonomiczne”, jest opracowaniem naukowym wpisującym się w nauki ekonomiczne, w dyscyplinie Ekonomia i finanse, a także w znaczącym zakresie w gospodarkę przestrzenną. Praca oparta jest o różnorodny, obszerny i trafnie metodycznie zebrany oraz naukowo opracowany materiał źródłowy. Metodyczną część pracy, w tym cel, zakres i hipotezę badawczą sformułowano prawidłowo. Obszerne materiały faktualne analizowano stosując właściwie dobrany aparat metodyczny, w tym ważne w badaniach naukowych weryfikatory statystyczne. Poprzez przeprowadzone badania i obszerny esej rozprawy Autor potwierdził, że posiada duże umiejętności w zakresie prowadzenia i dokumentowania badań naukowych w naukach ekonomicznych, w dyscyplinie „Ekonomia i finanse”.

Reasumując potwierdzam, że rozprawa w pełni spełnia wymogi pracy doktorskiej, zawarte w ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytułach naukowych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1789 ze zm.) i wnoszę o jej przyjęcie przez Radę Naukową Kolegium Nauk Społecznych Uniwersytetu Rzeszowskiego i dopuszczenie mgr Mateusza Suchodolskiego do publicznej obrony.

Wysoka metodyczna jakość prowadzonych badań i analiz naukowych oraz wzorcowo redagowana rozprawa upoważnia mnie do złożenia wniosku o wyróżnienie rozprawy przez Radę Naukową Nauk Społecznych Uniwersytetu Rzeszowskiego stosowną nagrodą.

Kraków dn. 17.04.2023 r.